

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за даване
образователна и научна степен „ДОКТОР”

Автор на дисертационния труд: **маг. Нели Костадинова Михайлова**

Тема на дисертационния труд: **Буутстрап-базирана симулационна система за обработка на медицинска информация**

Изготвил становището: **Захарий Драганов Попов, доцент, доктор, инженер**

1. Актуалност на разработвания в дисертационния труд проблем в научно и научно-приложно отношение. Степен и мащаб на актуалността на проблема и конкретните задачи, разработени в дисертацията.

За обект на своето изследване, дисертант Михайлова е избрала медицинската система за информация и в частност тя е насочила вниманието си върху възможността за вземане на ефикасни решения за диагностика и лечение на заболявания чрез съвременни информационни техники и технологии. Известно е значението на точната диагностика и следващите след това адекватни лечебни процедури за поддържане на добро общо здравословно състояние на една нация. Този процес е очевидно непрекъснат във времето. От тази позиция може да се направи извод, че дисертант Михайлова е съсредоточила своите усилия върху **актуален проблем**.

Информационните системи, в това число и на медицинските знания, се изграждат на база постиженията на математическата и приложна статистика и съвременните изчислителни средства. Множество нови научни идеи и практики се появяват непрекъснато в тази сфера. Практическото им приложение води до нови свойства и по-ефективно действие на информационните системи. Насочването на дисертант Михайлова към разработване на приложения, базирани на сравнително новата буутстрап технология и извършването на симулативни статистически анализи в областта на медицинската информация е **актуално от научна и научно-приложна гледна точка**.

Особената сложност на живите организми и по-специално на човешкото тяло, както и на жизнените процеси в него, налагат образуването на невъобразимо огромна база от медицински знания и процедури. Тази база се създава чрез интегриране на отделни, микро мащабни елементи. В случая дисертант Михайлова е избрала случай за обработване на база медицинска информация в областта на сърдечно-съдовите заболявания, а именно информация, свързана с исхемичната болест на сърцето (ИБС). Това дава възможност на дисертанта да формулира необходимият и достатъчен кръг от изследователски задачи, които да бъдат успешно решени за целите на този дисертационен труд.

2. Познава ли дисертантът състоянието на проблема и оценява ли творчески литературния материал.

Списъкът с референтни литературни източници обхваща 139 заглавия. От тях 16 са на кирилица, останалите на латиница. Сред източниците се срещат работи с медицинска тематика, за медицинските информационни системи, по математическа и приложна статистика и информатика.

Вижда се, че дисертант Михайлова е проучвала своята дисертационна задача от различни страни, осигуряващи необходимата ориентация в проблема.

Въз основа на това може да се направи заключение, че дисертанката се е запознала твърде подробно със състоянието на проблема, от една страна по отношение избраното медицинско

направление, а от друга - по отношение действието на една медицинска система за информация и практическите проблеми при нейната пълноценна реализация.

3. Избраната методика на изследване може ли да даде отговор на поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Основната цел на настоящата дисертация, определена от автора, цитирам, "...е да се разработят и апробират върху реален медицински проблем алгоритмичните основи на Буутстрап-базирана симулационна система за обработка на медицинска информация, която при липса на типични контролни групи и при произволни едномодални и платообразни функции на предпочитание върху отделните параметри на състоянието, от една страна да отчита взаимовръзките между всички статистически тестове за произволна двойки извадки, а от друга страна да е в състояние да доказва ефекти на въздействие на медицински процедури". Вижда се, че още с поставяне целта на дисертацията е определена и методиката на изследване – приложение и развитие на статистическата буутстрап техника за получаване на параметрични оценки и техните доверителни интервали в условията на значителна неопределеност на разполагаемите данни. Такъв е избраният случай на здравния проблем с медицинското третиране на кардиологичните заболявания. Причините, които водят до такава неопределеност, са описани в дисертацията. В случая стандартната грешка на прилаганите точкови естиматори е неизвестна, тъй като това са случаи със сложна форма на естиматора и стандартните оператори за средните и дисперсията са трудно приложими. Поради такива причини напоследък се прилага компютърно-интензивната технология, наричана буутстрап, която представлява модификация на метода Монте-Карло, престававащ по същество проверка на статистическите хипотези. Буутстрап технологията е избрана от дисертантката за провеждане на изследването. То е свързано с решаването на определен брой изследователски задачи, които може да се обобщят до: създаване необходим брой клъстери за параметрите на обектите, разработване на съответните алгоритми за достигане до статистическите изводи и накрая тяхната апробация.

Представените резултати показват, че формулираните задачи са решени успешно и избраната методика постига поставената цел.

4. В какво се заключават научните или научно-приложните приноси на дисертационния труд? Формулиране и обосноваване на нов научен проблем (област). Формулиране и обосноваване на нова теория (хипотеза). Доказване с нови средства на съществени нови страни в съществуващи научни проблеми и теории. Създаване на нови класификации, методи на изследване, нови конструкции, технологии и т.н. Получаване и доказване на нови факти. Получаване на потвърдителни факти.

**Характер на приносите за внедряване: методи, конструкции, технологии и т.н.
Каква е, конкретно, значимостта на тези приноси за науката и практиката?**

Дисертант Михайлова предявява **6 (шест) претенции за приноси**, възникнали вследствие извършената работа по дисертационния труд.

Първата претенция се отнася до **дефиниране на 3 (три) клъстера**, създадени в резултат от прилагане на буутстрап технологията за провеждане статистически тестове.

Втората и третата претенции се отнасят общо до **6 (шест) алгоритъма** за извършване тестове на някои статистически хипотези.

Четвъртата претенция засяга **алгоритмизиран нов метод за псевдо-контролна група (МПКГ)**, очевидно се отнася до въвеждане нова категория признаци. Подобно, **петата** претенция засяга **алгоритмизиран нов модифициран метод за прсевдоконтролна група (ММПКГ)**, отново се среща въвеждане на друга нова категория признаци.

Шестата претенция е свързана с апробацията на осъществената вече симулационна

система върху пациенти с усложнена ИБС, при което е наблюдавано доказано положително влияние на анулопластиката, а от друга страна е направено сравнение на диагностичната способност за определяне степента на митрална регургитация параметрите *модифицирана фракция на изтласкване* и само *фракция на изтласкване*, очевидно свързани с въведените категории от претенции 4 и 5.

Преценката ми е, че всички посочени от дисертант Михайлова претенции съставляват *научно-приложни приноси*, по-конкретно нови технологии в диагностиката на ИБС чрез разширяване информационната база данни на автоматизирана компютърна система.

5. Резултатите от дисертационния труд използвани ли са вече в научната и социалната практика? Има ли постигнат пряк икономически ефект и пр.? Документи, на които се основава твърдението.

Дисертант Михайлова не е представила документи за доказване *пряк икономически ефект* от дисертационните резултати. В същото време тези алгоритми са внедрени в биохимичен институт Унгария и във Варненската кардиология, съгласно предоставените документи. Вижда се, че резултатите от дисертационния труд са приложени в социалната практика и може да се твърди, че от тези резултати *има постигнат пряк медицински ефект*.

В научно отношение има активност, изразяваща се в *публикуване на 6 (шест) научни труда*, които се разглеждат като публична апробация на работата по дисертацията.

6. Мотивирани препоръки за бъдещо използване на научните и научно-приложните приноси: какво и къде да се внедри?

Препоръката, която си позволявам да отправя към дисертант Михайлова е да направи опит за внедряване получените резултати от дисертационния труд в една локална информационна, по-скоро мини информационна система, в университетска болница "Св. Марина"-Варна, която да обхваща повечето клиници там. Мотивацията от моя страна, за такова предложение е възможност за изграждане екип за разработване на информационната система, което изисква участие на няколко специалисти от различни научни направления.

7. Други въпроси, по които рецензентът счита, че следва да вземе отношение.

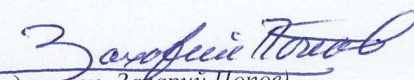
Нямам отношение по други въпроси, свързани с дисертационния труд.

8. Заключение с ясно становище да се даде или не научна степен.

След запознаване с представения дисертационен труд на Нели Михайлова приемам, че той отговаря на изискванията на Закона за РАСРБ и правилника за неговото прилагане. Всички поставени задачи за постигане целта на дисертацията са успешно решени. Оценявам труда положително, работата е актуална, обществено полезна и практически приложима в системата на здравеопазване.

Предлагам, на уважаемото научно жури, **да се даде** на магистър Нели Костадинова Михайлова образователната и научна степен "**Доктор**" по научната специалност "Автоматизирани системи за обработване на информация и управление" към професионално направление "Транспорт, корабоплаване и авиация".

гр. Варна
25. Октомври. 2015 г.

Съставил:
(доц.-д-р инж. Захарий Попов)